

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:
- **Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de toezichtopdrachten voor de personeelsleden van de Mestbank, en tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016, wat betreft de oprichting van het opvolgingsorgaan**
 - **Definitieve goedkeuring**

Samenvatting

Met het decreet van 20 december 2024 tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en het Mestdecreet van 22 december 2006, werden een aantal bepalingen van het decreet betreffende het integraal waterbeleid en van het Mestdecreet gewijzigd. Zo werden de regels in en rond oeverzones, zoals opgenomen in het decreet betreffende het integraal waterbeleid, gewijzigd en werd de verwijzing hiernaar in het Mestdecreet aangepast. Ook werden er enkele technische aanpassingen opgenomen rond de zogenaamde “compensatievergoeding” die landbouwers kunnen aanvragen voor hun percelen in bepaalde “groene” bestemmingen, die tevens gelegen zijn in Habitatrichtlijngebied. Voor bedrijven waar familiale overnames plaatsvinden en voor seizoenspacht dreigen nu immers problemen te ontstaan. Tot slot werd het opvolgingsorgaan, als overlegorgaan aangaande de uitwerking van het mestbeleid in Vlaanderen, formeel in het Mestdecreet verankerd. In navolging van deze wijzigingen worden met voorliggend ontwerp van besluit nu een aantal organisatorische aanpassingen doorgevoerd, zodat de doorgevoerde wijzigingen ook uitwerking kunnen hebben. Meer bepaald wordt de toezichtopdracht voor de toezichthouders van de Mestbank aangepast, zodat deze nu betrekking heeft op de beide artikelen van het decreet betreffende het integraal waterbeleid die bepalen welke landbouwactiviteiten in de oeverzones langs waterlopen toegestaan zijn. Daarnaast wordt de samenstelling van het opvolgingsorgaan geregeld.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Met de aanpassing aan het Mestdecreet door het decreet van 20 december 2024 tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en het Mestdecreet van 22 december 2006, het opvolgingsorgaan, als overlegorgaan aangaande de uitwerking van het mestbeleid in Vlaanderen, formeel in het Mestdecreet verankerd. Ook werden, zowel in het Mestdecreet als in het decreet betreffende het integraal waterbeleid, een aantal aanpassingen doorgevoerd aangaande de bepalingen in en rond de oeverzones langs waterlopen.

In navolging van deze wijzigingen worden met voorliggend ontwerp van besluit nu een aantal organisatorische aanpassingen doorgevoerd, zodat de doorgevoerde wijzigingen ook uitwerking kunnen hebben.

Voorliggend besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2025/96 van 25 maart 2025.

De Inspectie van Financiën verleende op 24 maart 2025 een gunstig advies en deelde mee dat het begrotingsakkoord niet vereist was.

Voorliggend besluit werd principieel goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 4 april 2025 (VR 2025 0404 DOC.0242/1BIS, DOC.0242/2BIS en DOC.0242/3).

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft over voorliggend ontwerp van besluit advies nr. 2025/020 gegeven op 6 mei 2025. In haar advies suggereert de VTC om enkele elementen aangaande de bescherming van de persoonsgegevens te verduidelijken. In antwoord hierop is in voorliggend ontwerp van besluit, aan het in de VLAREME nieuw in te voegen artikel 12.3.1. een paragraaf 6 toegevoegd waarin de nadere bepalingen rond de bescherming van de persoonsgegevens opgenomen zijn, en is, in de artikelsgewijze bespreking, bij de toelichting van deze nieuwe paragraaf, eveneens de nodige duiding toegevoegd.

Na ontvangst van het advies van de VTC werd aan voorliggend besluit ook nog een artikel toegevoegd. Met dit nieuwe artikel werd een technische correctie aan artikel 3.2.7 van de VLAREME doorgevoerd, waarin de nadere bepalingen opgenomen zijn rond de zogenaamde “compensatievergoeding”. Om deze reden werd het voorliggend besluit een tweede maal voor advies voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. De Inspectie van Financiën verleende op 2 juli 2025 een gunstig advies en deelde mee dat het begrotingsakkoord niet vereist was.

Voorliggend besluit werd een tweede maal principieel goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 4 juli 2025 (VR 2025 0407 DOC.0548/1BIS, DOC.0548/2 en DOC.0548/3).

De Raad van State bracht op 21 augustus 2025 advies nr. 78.005/1/V uit. In zijn advies maakt de Raad van State opmerkingen over de volgende punten:

1° onder punt 4 wijst de Raad van State erop dat zij meent dat het door haar eerder gedane staatssteunvoorboud ook van toepassing is op voorliggend ontwerp van besluit. Wat dit betreft kan gesteld worden dat de vergoeding te kwalificeren is als een schadeloosstelling voor de betrokken bedrijven. De in te voeren nulbemesting komt er in de feiten immers op neer dat de getroffen bedrijven

op de betrokken percelen hun activiteiten niet langer kunnen uitoefenen. De vergoedingsregeling die in dit besluit is vermeld is dan ook een compensatieregeling, waarmee er een schadeloosstelling aan de betrokkene wordt toegekend, voor de gedwongen stopzetting van hun activiteiten op de betreffende percelen, en betreft geen staatssteun. Tenslotte is, gelet op het traject van voorliggend besluit en teneinde de getroffen landbouwers de mogelijkheid te bieden om, rekening houdende met de aanpassingen die door voorliggend besluit aan de voorwaarde voor het bekomen van een compensatievergoeding worden aangebracht, nog een compensatievergoeding aan te vragen voor het jaar 2025 of 2026, de mogelijkheid tot het indienen van deze aanvraag verlengd tot 31 oktober 2025; 2° de aanhef van voorliggend ontwerpbesluit werd aangepast overeenkomstig hetgeen de Raad van State onder punt 5 (aanpassing van de rechtsgronden) en punt 6 (vermelding van datum van het tweede advies van de inspectie van Financiën) heeft opgemerkt;

3° in artikel 3 wordt, zoals gesuggereerd door de Raad van State, verduidelijkt dat het te wijzigen tweede lid, door de invoeging van een nieuw lid, nu het derde lid wordt (punt 7 advies);

4° in artikel 4 wordt de aanduiding van de voorzitter van het overlegorgaan aangepast. Overeenkomstig het Mestdecreet (artikel 3, §9, 4°/1) komt het voorzitterschap toe aan een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving. Tegelijk blijkt ook uit artikel 4 van het Mestdecreet dat de VLM belast wordt met een breed scala aan taken in het kader van het mestbeleid. Het voorzitterschap van het opvolgingsorgaan sluit wat dit betreft nauw aan bij de in artikel 4 aan de VLM opgedragen taken. Dit geldt des te meer aangezien, overeenkomstig het in te voegen artikel 12.3.1, §6, de verwerking van de persoonsgegevens van de leden van het opvolgingsorgaan door de VLM zal gebeuren. Om deze reden is in artikel 4 van het voorliggend besluit bepaald dat het voorzitterschap in eerste instantie toekomt aan een vertegenwoordiger van de minister die tevens personeelslid is van de VLM.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het decreet van 20 december 2024 tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en het Mestdecreet van 22 december 2006, hierna het wijzigingsdecreet van 20 december 2024, heeft het Mestdecreet op verschillende punten gewijzigd.

Een van deze wijzigingen had betrekking op de beperkingen die er gelden in en rond waterlopen. Hiervoor werden een aantal bepalingen van het decreet betreffende het integraal waterbeleid aangepast, evenals de bepalingen van het Mestdecreet, die hiernaar verwezen. Ook werd de rol van het opvolgingsorgaan, als overlegorgaan voor de uitwerking van het Vlaamse mestbeleid, geformaliseerd, door dit orgaan expliciet te verankeren in het Mestdecreet.

In navolging van deze wijzigingen worden met voorliggend besluit een aantal aanpassingen doorgevoerd aan respectievelijk de toezichtopdrachten van de personeelsleden van de Mestbank en aan de organisatorische bepalingen opgenomen in de VLAREME.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het voorliggend ontwerp van besluit bevat 4 artikelen.

Artikel 1 wijzigt artikel 29 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Dit

artikel somt de verschillende regelgevingen of delen van regelgeving op waar de personeelsleden van de Mestbank mee toezicht op houden. In punt 7° van dit artikel zijn de bepalingen van het decreet betreffende het integraal waterbeleid opgenomen waarop de toezichthouders van de Mestbank mee toezicht op houden. Met het wijzigingsdecreet van 20 december 2024 werden zowel aan het Mestdecreet als aan het decreet betreffende het integraal waterbeleid verschillende wijzigingen aangebracht. Met artikel 1 van voorliggend ontwerp van besluit wordt nu een aanpassing doorgevoerd aan de toezichtopdrachten voor de personeelsleden van de Mestbank, zodat hun toezichtopdracht de verschillende artikelen betreft waarnaar in het Mestdecreet verwezen wordt voor wat betreft de beperkingen in en rond waterlopen. Voor wat betreft de wijzigingen aan het Mestdecreet is een analoge aanpassing niet nodig, aangezien de personeelsleden van de Mestbank, overeenkomstig het artikel 29, punt 1°, reeds toezicht houden op het volledige Mestdecreet. Voor wat betreft het decreet integraal waterbeleid is de toezichtopdracht voor de personeelsleden van de Mestbank echter beperkt tot de bepalingen die de beperkingen in en rond oeverzones regelen. De basisregeling hiervoor is opgenomen in artikel 1.3.2.2, §1, van het decreet betreffende het integraal waterbeleid. Met het wijzigingsdecreet van 20 december 2024 werden aan dit artikel, voor wat betreft de VHA-waterlopen, een aantal aanpassingen doorgevoerd. Deze aanpassingen werden echter doorgevoerd aan andere onderdelen van het vermelde artikel 1.3.2.2, §1. Daarnaast bevat artikel 1.3.2.1 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid de mogelijkheid om via oeverzoneprojecten voor een specifiek gebied eigen beperkingen rond onder meer bemesting in de oeverzones te regelen. Het aantal oeverzoneprojecten is momenteel beperkt. Doch in geval van een goedgekeurd oeverzoneproject dienen de daar opgenomen beperkingen nageleefd te worden. Om deze reden werd onder meer ook in artikel 21 van het Mestdecreet, expliciet naar dit artikel verwezen. In navolging van de aanpassingen doorgevoerd door het wijzigingsdecreet van 20 december 2024 wordt daarom met voorliggend ontwerp van besluit de toezichtopdracht voor de personeelsleden van de Mestbank nu uitgebreid, zodat de personeelsleden van de Mestbank nu toezicht kunnen houden op zowel artikel 1.3.2.1 als op artikel 1.3.2.2, §1, van het decreet betreffende het integraal waterbeleid.

De artikelen 2, 3 en 4 wijzigen de VLAREME.

In de VLAREME zijn de verschillende organisatorische bepalingen verzameld in hoofdstuk 12 Organisatie. Dit hoofdstuk bevat onder meer een afdeling 3, getiteld “De BEM”. In deze afdeling zijn de nadere regels opgenomen rond de beoordelingscommissie equivalente maatregelen, die voorheen opgenomen was in artikel 14, § 5, van het Mestdecreet van 22 december 2006. Echter met het wijzigingsdecreet van 20 december 2024 werd dit artikel gewijzigd en verdween de rechtsgrond voor de BEM. Deze bepalingen in de VLAREME waren hierdoor impliciet opgeheven. Doch voor de duidelijkheid is het aangewezen om deze expliciet te verwijderen. Tegelijk werd met het wijzigingsdecreet van 20 december 2024 ook het opvolgingsorgaan in het Mestdecreet formeel verankerd. Om het opvolgingsorgaan op te richten dienden er echter nog de nodige uitvoeringsbepalingen opgenomen worden in de VLAREME. Met de artikelen 2 en 4 van voorliggend ontwerp van besluit wordt de VLAREME aangepast zodat de bepalingen die verwezen naar de BEM opgeheven worden en komt in de plaats daarvan de oprichting van het opvolgingsorgaan.

Het **artikel 2** van voorliggend ontwerp van besluit schrapt in artikel 1.1.2 van de VLAREME de definitie van BEM.

Artikel 3 bevat een technische correctie aan artikel 3.2.7 van de VLAREME. In dit artikel zijn de nadere bepalingen opgenomen rond de zogenaamde “compensatievergoeding” die landbouwers kunnen aanvragen voor hun percelen in bepaalde “groene” bestemmingen, die tevens gelegen zijn in Habitatrictlijngebied, en waarop, ten gevolge van het Stikstofdecreet, de bemesting beperkt wordt tot 2 GVE per hectare, via rechtstreekse uitscheiding door begrazing (de zgn. “nulbemesting”). Om in aanmerking te komen voor een compensatievergoeding, dienen er een aantal voorwaarden vervuld te zijn. Één van deze voorwaarden bepaalde dat het perceel waarvoor een compensatievergoeding werd aangevraagd, sinds 2023 ononderbroken tot het bedrijf van de landbouwer in kwestie, diende te behoren. Deze voorwaarde is ingegeven door het feit dat de vergoeding bedoeld is voor de landbouwer

die het perceel ook effectief gebruikte. Dit sluit ook aan bij de bepalingen rond de ontheffing op de nulbemesting, die ook toegekend worden aan de landbouwer die het perceel gebruikte (in casu in het jaar voor het jaar van de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan ten gevolge waarvan de nulbemesting en eventuele ontheffingen opgelegd worden). Wanneer het gebruik overgedragen wordt, gaat vervolgens de ontheffing verloren. Echter, voor wat betreft de ontheffingen is bepaald dat deze ontheffingen, bij een “familiale” overdracht van het gebruik, mee overgedragen kunnen worden.

Daarnaast is ook bepaald dat een overdracht ten gevolge van een seizoenspacht, evenmin leidt tot het verlies van de ontheffing. Een seizoenspacht betreft immers de overdracht van een perceel tussen twee landbouwers voor minder dan een jaar.. Volgens de huidige bepalingen van artikel 3.2.7 zou bij een dergelijke overdracht echter de compensatievergoeding niet meer aangevraagd kunnen worden. Dit terwijl de ontheffing niet verloren zou gaan, gezien er in het mestdecreet een uitzondering voorzien wordt voor seizoenspacht. Het onderscheid tussen de mogelijkheid tot seizoenspacht zonder verlies van ontheffing, en de onmogelijkheid van het verkrijgen van flankerend beleid voor het stopzetten van deze ontheffing is moeilijk te verantwoorden. Om deze reden wordt met artikel 3 van voorliggend ontwerpbesluit een nieuw lid ingevoegd, dat bepaalt dat zowel in het geval van een seizoenspacht als in geval van een zgn. familiale overdracht, de mogelijkheid op het aanvragen van een compensatievergoeding, behouden blijft. In het geval van een familiale overdracht gaat de mogelijkheid om een compensatievergoeding aan te vragen, ook over naar de nieuwe landbouwer. Dit is niet het geval bij een seizoenspacht. Daar is het de seizoensverpachter van het perceel, die de compensatievergoeding kan aanvragen.

Daarenboven wordt het tweede lid van hetzelfde artikel vervangen. Dit lid zorgt er namelijk voor dat ook na een ruimtelijk uitvoeringsplan een nulbemesting bekomen kan worden. Door het ingevoegde lid betreffende de overdracht door middel van seizoenspacht, komen zowel het jaar “2023” als “2024” voor, waar voorheen enkel het jaar “2023” voorkwam. De wijziging zorgt ervoor dat beide jaartallen bij een ruimtelijk uitvoeringsplan vervangen worden respectievelijk het jaar voor de vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan en het jaar van de vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Artikel 4 vervangt in hoofdstuk 12. Organisatie van de VLAREME, afdeling 3, bestaande uit artikel 12.3.1. Deze afdeling was voorheen getiteld “De BEM”. Met voorliggend ontwerp van besluit wordt dit nu “Afdeling 3. Het opvolgingsorgaan”. Deze afdeling bestaat uit het artikel 12.3.1. De samenstelling van het opvolgingsorgaan en de benoeming van de leden van het opvolgingsorgaan wordt geregeld in de paragrafen 1 en 2. Het opvolgingsorgaan bestaat reeds informeel en de samenstelling zoals deze in de betreffende paragraaf 1 is opgenomen, komt overeen met de samenstelling zoals die momenteel reeds van toepassing is en zoals die ook in de toelichting bij het wijzigingsdecreet van 20 december 2024 opgenomen is. Het betreft dan ook een continuering van de bestaande overlegstructuur.

De taken die opgenomen zijn in paragraaf 4 betreffen een niet-limitatieve lijst van taken. Deze lijst is gebaseerd op hetgeen ter zake in de toelichting bij het wijzigingsdecreet van 20 december 2024 vermeld is.

De vertegenwoordigers van onderzoekscentra, genoemd in paragraaf 3 kunnen onder andere vertegenwoordigers van het ILVO, INBO, de landbouwpraktijkcentra UGent of KU Leuven zijn.

Paragraaf 6 bevat de nadere bepalingen rond de bescherming van de persoonsgegevens in het kader van de werking van het opvolgingsorgaan. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van de werking van het opvolgingsorgaan is heel beperkt. Het gaat immers louter over het verwerken van een aantal basisgegevens over de leden van het opvolgingsorgaan, die noodzakelijk zijn voor de werking van het opvolgingsorgaan. Het gaat hierbij in essentie over hun contact- en identificatiegegevens en in zekere mate hun beroepsgegevens, voor zover deze relevant zijn om te bepalen welke instantie het betrokken lid in het opvolgingsorgaan vertegenwoordigt. Het verwerken van deze gegevens is essentieel voor de praktische werking van het opvolgingsorgaan. Het bijhouden en verwerken van deze gegevens zal gebeuren door de VLM, vanuit hun taak als beheerder van het secretariaat van het

opvolgingsorgaan. Hierbij zal eveneens gezorgd worden dat de persoonsgegevens van de betrokken leden juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd. In de communicatie met de leden van het opvolgingsorgaan zullen de leden ook geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens in dit kader en over hun rechten ter zake.

Artikel 5 bevat de uitvoeringsbepaling.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend besluit is in essentie van organisatorische aard en bevat naast een actualisering van de toezichtsoopdrachten van de personeelsleden van de Mestbank, de oprichting van het opvolgingsorgaan.

De impact van de actualisering van de toezichtsoopdrachten is beperkt en heeft geen budgettaire gevolgen.

Ook de oprichting van het opvolgingsorgaan heeft geen budgettaire gevolgen. Het betreft hier louter de formalisering van een reeds bestaand informeel adviesorgaan. Voor de deelname aan dit adviesorgaan worden geen presentiegelden toegekend, noch andere vergoedingen.

Voorliggend ontwerp van besluit heeft dan ook geen budgettaire impact.

De Inspectie van Financiën verleende op 24 maart 2025 een gunstig advies en deelde mee dat het begrotingsakkoord niet vereist was.

Na de eerste principiële goedkeuring en de ontvangst van het advies van de VTC werd aan voorliggend besluit ook nog een artikel toegevoegd. Met dit nieuwe artikel werd een technische correctie aan artikel 3.2.7 van de VLAREME doorgevoerd, waarin de nadere bepalingen opgenomen zijn rond de zogenaamde "compensatievergoeding". Om deze reden werd het voorliggend besluit een tweede maal voor advies voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. De Inspectie van Financiën verleende op 2 juli 2025 een gunstig advies en deelde mee dat het begrotingsakkoord niet vereist was.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring wordt dit ontwerp van besluit overgemaakt voor publicatie in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1 haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de toezichtopdrachten voor de personeelsleden van de Mestbank, en tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016, wat betreft de oprichting van het opvolgingsorgaan;
- 2 de Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving en natuur te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS